

Anna Tüskés :
Les relations littéraires entre la France et la Hongrie au XXe siècle

Le corpus des lettres publiées et non publiées des correspondances
relatives aux relations littéraires franco-hongroises

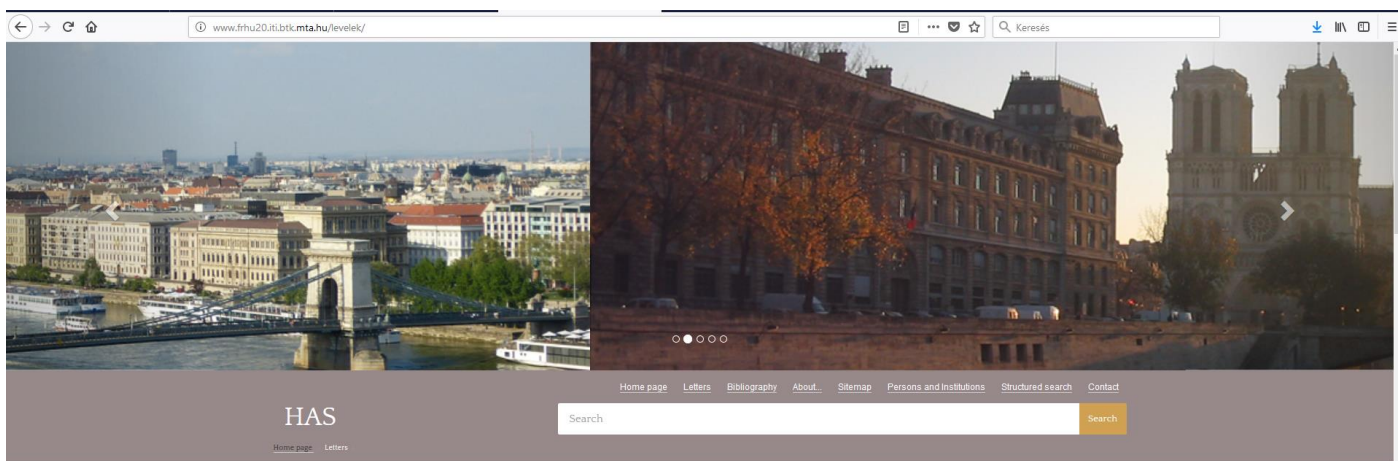

Le projet implique la création d'une base de données textuelle des lettres conservées dans plusieurs collections publiques et privées hongroises.

Le projet a démarré en octobre 2016 à l'Institut d'Études Littéraires, Centre de Recherches en Sciences Humaines de l'Académie des Sciences de Hongrie par le biais de la [bourse post-doctorale de l'Office national de la recherche, du développement et de l'innovation](#) et sera terminé en septembre 2019.

La base de données contient actuellement environ 2400 lettres.

<http://www.frhu20.iti.btk.mta.hu>

Letters

The main objective of the project is the analysis of Franco-Hungarian literary relations through the unique lens of personal-professional networks and correspondence in the 20th century. The corpus consists of source groups kept in three public collections and a private one, which have not been published to date. Exploring and analyzing these sources provides a new international outlook, a way to trace literary currents and identify impact mechanisms through the networks of persons and their discourse, while also casting light on the broader cultural interactions and transmissions of the era.

The basic question of the research is who, in what manner and by which methods had influence on Franco-Hungarian cultural relations in literary life both on levels of the individual and society alike. The starting hypothesis is that a record of intellectual discourse (the correspondence archives) captures the cross pollination of ideas, literary tools and cultural currents, and by uncovering the network of ideas it is possible to provide the public with an evidence-based

HAS
Research Centre for
the Humanities

Il a été mis en œuvre à travers 5 étapes :

1. identification des lettres publiées et non publiées dans la base de données et constituant un corpus organique. Ces collections publiques et privées sont :

- Département des Manuscrits du Musée Littéraire Petőfi (1450 documents)
- Département des Manuscrits de la Bibliothèque nationale Széchényi (100 documents)
- Archives de l'Institut d'Études Littéraires Centre de Recherches en Sciences Humaines de l'Académie des Sciences de Hongrie (100 documents)
- Département des Manuscrits de la Bibliothèque et Centre d'Information de l'Académie des Sciences de Hongrie (100 documents)
- Fondation József Károlyi, Fehérvárcsurgó (50 documents)
- collection privée de l'héritage de l'écrivain Endre Bajomi Lázár (500 documents)
- collection privée de l'héritage de l'écrivain Gyula Illyés (100 documents)

2. lettres manuscrites - pas d'opérations OCR mais déchiffrer et dactylographier manuellement

INSTITUT FRANÇAIS
EN HONGRIE
—
LE DIRECTEUR

Paris - 28. XII

WURM-UTCA 3. III
BUDAPEST, V.

Monsieur,

J'ai été sensible à votre
télégramme. Si attentif, reçu
jeu avant mon départ pour
Paris où je passe les vacances
de Noël.

Sincères mes remerciements
et espère que nos
communs efforts en faveur des
relations intellectuelles franco-
hongroises seront effracés.

M. Boldizsar m'a écrit. et je
lui en sais gré. Dites lui
nous espérons voir aboutir l'

accord culturel, et je me salue
je n'y consacrer l'attention qu'il
mérite, à la veille de la création
d'un enseignement temporaire
en Sorbonne - qui a été depuis
un au l'un de mes soucis
essentiels.

Trouvez ici, avec mes vœux
pour l'an neuf. l'assurance de
mes sentiments distingués et
dévotés

R. Wurm

28. rue d'Acadie.

3. la création d'une base de données de tous les textes, avec la possibilité de rechercher

Home page Letters Bibliography About... Sitemap Persons and Institutions Structured search Contact

HAS

Search

Home page Letters Fejtő Ferenc FFO26

FFO26

Warnier, Raymond

Institut Français en Hongrie Le
Directeur Wurm utca 3 Budapest

Date: December [1947-1948?]

Language: French

Repository: Library Ferenc Fejtő, Fehérvárcsurgó

Document type: Letter written by hand

Publisher: Tüskés Anna (19-01-2018)

Folio number: 2

Fejtő Ferenc

Monsieur,

J'ai été sensible à votre télégramme. Si attentif, reçu peu avant mon départ pour Paris où je passe les vacances de Noël.

Laissez-moi vous en remercier, et espérer, moi aussi, que nos communs efforts en faveur des relations intellectuelles franco-hongroises seront efficaces.

M. Boldizsár m'aide. & Je lui en sais gré. Dites le lui.

Nous espérons [?] abrutie l'accord culturel, et je vous saurai gré d'y consacrer l'attention qu'il mérite, à la veille de la création d'un enseignement hongrois en Sorbonne - qui a été depuis un an l'un de mes soucis essentiels.

Trouvez ici, avec mes vœux pour l'an neuf, l'assurance de mes sentiments distingués et dévoués.

R. Warnier

Fejtő Ferenc

FF001: Fehér Erzsébet Fejtő Ferenc

FF002: Fejtő Ferenc József Attila

FF003: Fejtő Ferenc Dr. Gyöngyössy János

FF004: Vámos Imre Fejtő Ferenc

FF005: Fejtő Ferenc Gaál Gábor

FF006: Fejtő Ferenc Hatvany Bertalan

FF007: Unknown Fejtő Ferenc

FF008: Société des Auteurs Hongrois / Association des Ecrivains Hongrois / Magyar Írószövetség Fejtő Ferenc

FF009: Fejtő Ferenc Füst Milán

FF010: Emmanuel, Pierre Fejtő Ferenc

FF011: Fejtő Ferenc Unknown

4. l'identification et l'indexation de noms de personnes et d'institutions

Home page Letters Bibliography About... Sitemap Persons and Institutions Structured search Contact Edit

 Search Search

Home page > Letters > Fejtő Ferenc > FF026

FF026

Warnier, Raymond

Institut Français en Hongrie Le
Directeur Wurm utca 3 Budapest

Fejtő Ferenc

Date: December [1947-1948?]

Language: French

Repository: Library Ferenc Fejtő, Fehérvárcsurgó

Document type: Letter written by hand

Publisher: Tüskés Anna (19-01-2018)

Folio number: 2

Monsieur,

J'ai été sensible à votre télégramme. Si attentif, reçu peu avant mon départ pour Paris où je passe les vacances de Noël.

Laissez-moi vous en remercier, et espérer, moi aussi, que nos communs efforts en faveur des relations intellectuelles franco-hongroises seront efficaces.

M. Boldizsár m'aide. & Je lui en sais gré. Dites le lui.

Nous espérons [?] abrutié l'accord culturel, et je vous saurai gré d'y consacrer l'attention qu'il mérite, à la veille de la création d'un enseignement hongrois en Sorbonne - qui a été depuis un an l'un de mes soucis essentiels.

Trouvez ici, avec mes vœux pour l'an neuf, l'assurance de mes sentiments distingués et dévoués.

R. Warnier

Fejtő Ferenc

FF001: Fehér Erzsébet » Fejtő Ferenc

FF002: Fejtő Ferenc » József Attila

FF003: Fejtő Ferenc » Dr. Gyöngyössi János

FF004: Vámos Imre » Fejtő Ferenc

FF005: Fejtő Ferenc » Gaál Gábor

FF006: Fejtő Ferenc » Hatvany Bertalan

FF007: Unknown » Fejtő Ferenc

FF008: Société des Auteurs Hongrois / Association des Ecrivains Hongrois / Magyar Írószövetség » Fejtő Ferenc

FF009: Fejtő Ferenc » Füst Milán

FF010: Emmanuel, Pierre » Fejtő Ferenc

FF011: Fejtő Ferenc » Unknown

Warnier, Raymond

(1899–1987) Former student of the École normale supérieure (1917), professor of German language and literature, cultural advisor.

VIAF ID: 39506244

Institut Français en Hongrie, Budapest

The French Institute of Budapest (Hungary) was founded in 1947, under the patronage of the University of Paris, at a time which seemed favorable to the establishment of bilateral relations.

VIAF ID: 158545246

Boldizsár Iván

(1912–1988) Hungarian journalist, writer and editor of several books, periodicals and newspapers.

VIAF ID: 85767479

Fejtő Ferenc

(French: François Fejtő; 1909 – 2008) Hungarian-born French journalist and political scientist, specializing in Eastern Europe.

VIAF ID: 29533784

Warnier, Raymond

Institut Français en Hongrie Le
Directeur Wurm utca 3 Budapest

Date: December [1947-1948?]

Language: French

Repository: Library Ferenc Fejtő, Fehérvárcturgó

Document type: Letter written by hand

Publisher: Tüskés Anna (19-01-2018)

Folio number: 2

Fejtő Ferenc

Monsieur,

J'ai été sensible à votre télégramme. Si attentif, reçu peu avant mon départ pour Paris où je passe les vacances de Noël.

Laissez-moi vous en remercier, et espérer, moi aussi, que nos communs efforts en faveur des relations intellectuelles franco-hongroises seront efficaces.

M. Boldizsár m'aide. & Je lui en sais gré. Dites le lui.

Nous espérons [?] abrutir l'accord culturel, et je vous saurai gré d'y consacrer l'attention qu'il mérite, à la veille de la création d'un enseignement hongrois en Sorbonne - qui a été depuis un an l'un de mes soucis essentiels.

Trouvez ici, avec mes vœux pour l'an neuf, l'assurance de mes sentiments distingués et dévoués.

R. Warnier

Sorbonne Université

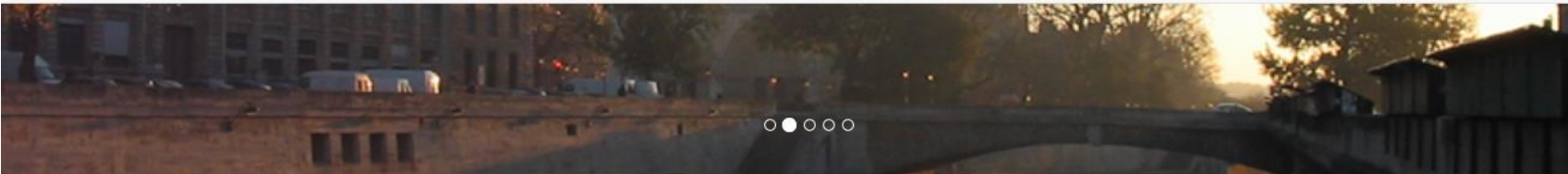
University of Paris

VIAF ID: 138100231

5. visualiser et rechercher pour le web

www.frh20.iti.btk.mta.hu/structured-search/#

... ♥ ☆ 🔍 Keresés

Home page Letters Bibliography About... Sitemap Persons and Institutions Structured search Contact Edit

HAS

Search Search

[Home page](#) [Structured search](#)

Structured search

Sender	Warnier, Raymond	▼
Recipient	It can be anything	▼
Date from / fix	éééé . hh . nn .	
Date to	éééé . hh . nn .	
Person in text	It can be anything	▼
<input type="button" value="Search"/>		

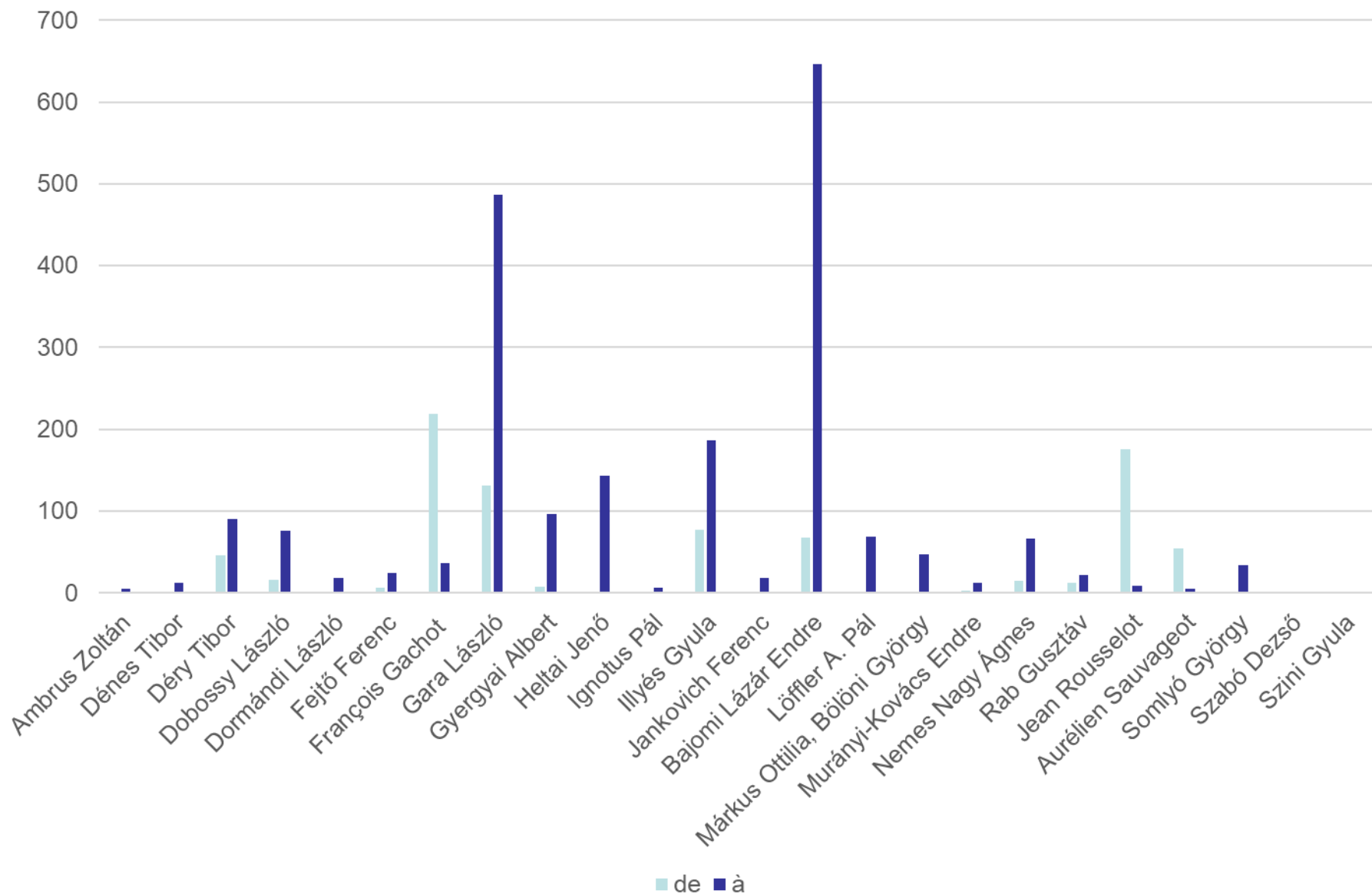
Found 1 page

FF026: Warnier, Raymond Fejtő Ferenc

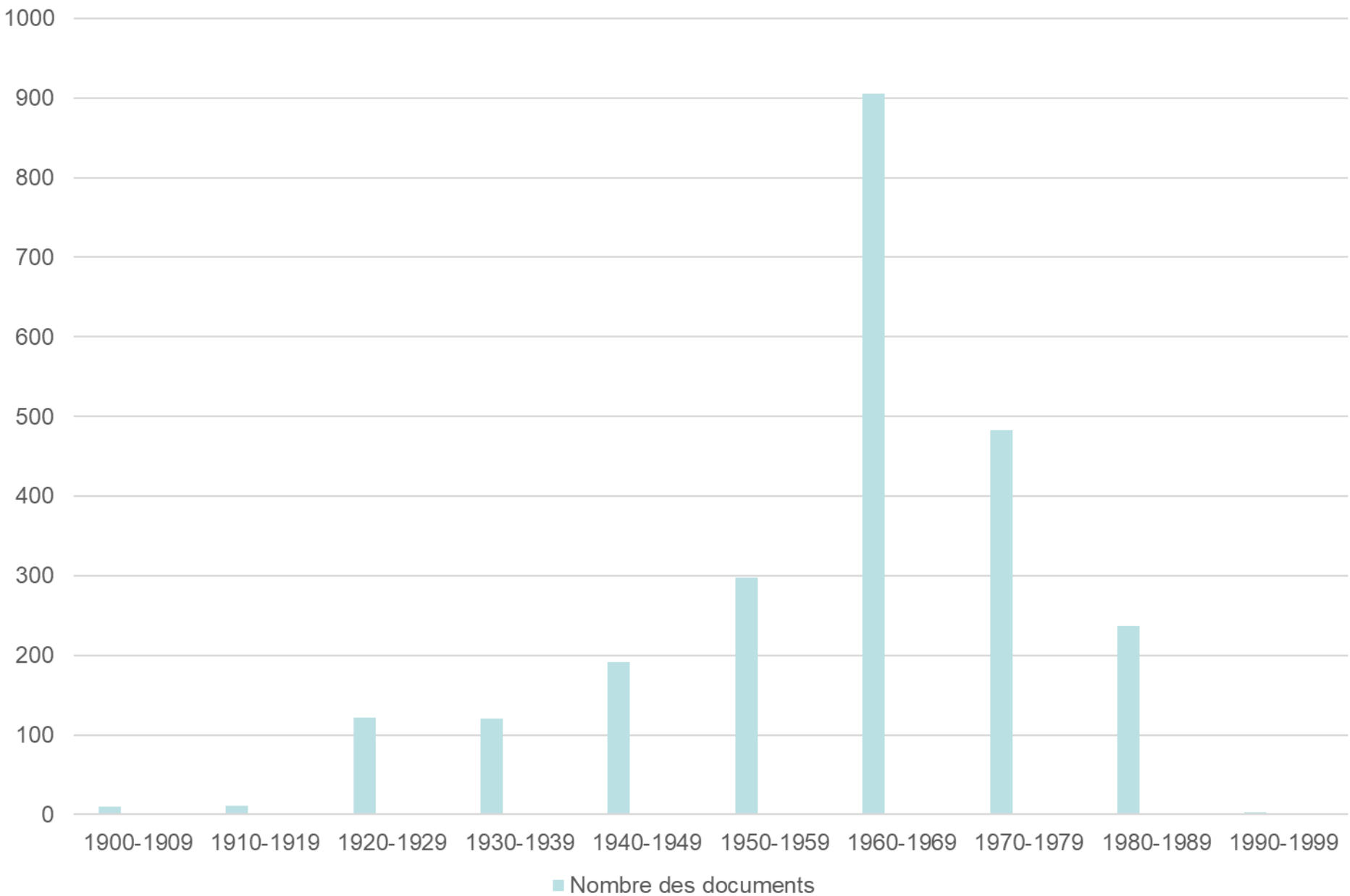

Le corpus comprend la correspondance de vingt-cinq personnages et de plusieurs autres héritages mineurs du point de vue des relations littéraires franco-hongroises :

Nombre des lettres (28 Septembre 2018)

La couverture temporelle des différentes parties du corpus au fil du temps (28 Septembre 2018)

TÜSKÉS ANNA

„te áldott Antológ, kitől en-nemzetem külhoni híre-sorsa lóg!”¹

Gara László élete és munkássága

Noha Gara László a 20. századi francia–magyar irodalmi kapcsolatok egyik kulcssze-
replője, részletes életrajza és munkásságának átfogó bemutatása mindaddig hiányzik,
és viszonylag kevés, részben hibás adattal rendelkezik róla a magyar irodalomtörténet.²
Összetett személyisége és hagyatékának hányattott sorsa ezt csak részben magyarázza.
Könyvtáranak kis része, mintegy ötven kötet a Petőfi Irodalmi Múzeum könyvtárába
jutott.³ A kéziratok hagyaték két részében érkeztet Budapestre. A magyar költészet
a 12. századtól napjainkig bemutatott, 1962-ben Párizsban megjelent antológiából
(*Anthologie de la poésie hongroise du XIIe siècle à nos jours*) kimaradt fordításokat
tartalmazó első részét követően Gara halála után Ilyés Gyula és Gyergyai Albert
nézték át, ez jelenleg a Petőfi Irodalmi Múzeumban kutatható. A második részt Gara
lánya, Claire Meljac a párizsi Egyetemközi Magyar Tanulmányi Központnak (Centre
Interuniversitaire d'Études Hongroises) adományozta. Az utóbbinak az 1990-es évek-
ben elkezdődött a feldolgozása; a Párizsban élő Nyéki Lajos között először leveleket
Gara hagyatékából.⁴ Bemutatta Gara műfordítói módszerét, és idézett számos érdekes
levélből. Tanulmányait figyelemfelhívásnak szánta, mint írták, „technikai és egyéb okok-
ból jelenleg kevés remény van az anyag kiadására”. Külön tanulmányt szentelt Gara és

¹ Ildék Zoltán: Ilyés Gyula: a Gara szerkesztés. Hommage à Gara, 1965. július. PIM, Gara-hagyaték
annakélt. A teljes, eddig közölteket verset 1. a függelék 3. darabja. A kutatást az NKFIH PD 120947
posztdoktori ösztöndíj keretében végezték. Köszönöm Buda Attilának és Ilyés Máriának a tanulmány
első változatának olvasását és a további kutatóra ösztönző javaslatát. Köszönöm Komáromi Csabának
és a Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattárs munkatársainak segítségét a kutatásban. A francia forrásokból
zármazó idézeteket saját fordításomban közlöm.

² L. pl. *Magyar Életrajzi Lexikon*. J. Buzsák, KENTYRES Ágnes, Bp., Akadémiai, 1967, 508. – BELÁTI
Miklós, *PÖRÖCSIKS BÉLA, RÓVAT LÁSZLÓ. A nyugati magyar irodalom 1945 után*, Bp., Gondolat, 1986,
160–162.

³ Szabó Béla 1968-ban a párizsi Balaton könyvesboltban fedezett fel egy Garának dedikált kötetet.
Érdek felfigyelést kelthetett, hogy Gara felesége esetleg eladhatta a könyvtárat. SZABÓ BÉLA, *Párizsi
újságírók (Részlet egy riportjáról)*, Irodalmi Szemle, 1969, 5. sz., 423.

⁴ LAJOS NYÉKI, *Lettre de Sándor Márai adressée à László Gara, Cahiers d'Études Hongroises*, 1993, 5. sz.,
295–297. – NYÉKI LAJOS, *Gara László párizsi levelezéséről*, JK, 104(2000), 1–2. sz., 232–239. – NYÉKI
LAJOS, *Az író és ferahelyi, Kortárs*, 2002, 6. sz., 101–105.

TÜSKÉS ANNA

„en magam is átváltozom, mint a versei, szavakká, mondatokká,
csönddé”

Nemes Nagy Ágnes francia levelezéséről

Nemes Nagy Ágnes külföldi kapcsolatát, utazásait alapvetően meghatározta a Baár-
Madas Református Leánygimnáziumban osztályfőnökötől, Korondy Bodolay
Erzsébetől¹ magas szinten elsajátított német és francia nyelvtudása. A Dunamelléki
Református Egyházhoz Rádny Leveletáramban található iratok (RL. A/15) számos
adattal szolgálnak Nemes Nagy idegen nyelvtanulmányairól, és azt is tanúsítják, hogy
korán nyilvánosság elé lépett verseivel. A félig benlakott diáknő a délelőtti gimnáziumi
órák után az internátusban további francia képzésben részesült.² A szigorú
tanáró nemcsak francia nyelvet, hanem irodalmat is tanított diákjainak. Nemes Nagy
évtizedek múlva is szívesen emlékezett, hogy társaival színe vitték Edmond Rostand
Cyrano de Bergerac színművét francia nyelven, amelyben ő alakította a címszereplőt.
Mindenesetét lány játszott; Nemes Nagy vett magának egy műsort, de nagyon
nevetésgésnek tartották benne, és végül a saját orrával játszott a Cyrano.

Nemes Nagy kitűnő tanulmányi eredményével vizsgát, részt vett az ifjúsági
Önképzőkör tevékenységében és a bibliokörökben (a VIII. évfolyamban titkári tisztséget is
viselt).³ Az 1939. május 13-án tartott csekeművet bemutató ötédi programponja:
„Nemes Nagy Ágnes VIII. b. osztályos tanuló”⁴ Az értetség vizsgálati jegyzőkönyvek szerint kitüntetéssel
tett vizsgát, azaz minden tárgyból jelest kapott: írásbelizett magyar irodalomból, né-
met és francia és latin nyelvből, szóbelizett magyar, német, történelem, mennyiségben,

¹ A kutatást az NKFIH PD 120947 posztdoktori ösztöndíj keretében végezték.

² Dr. Korondy Ötvekedő Bodolay Erzsébet (sz. Pécs, 1904. júl. 31.) a Párizsban Péter Tudományegyetemen
német-francia középiskolai tanári diplomát szerzett 1930-ban. 1930-tól tanított a Baár-Madas gimnáziumban
(RL. A/15 159 Tanáriok minősítési lapja). Nemes Nagy visszaemlékezése a Baár-Madas gimnáziumban
töltött éveire: NEMES NAGY ÁGNES, *Lelek, gyertyafényről: Esszék*, Bp., Magvető, 1987, 28–38.
A Budapesti Baár-Madas Református Leánygimnázium évkönyve az 1938–39. iskolai
évről, közölte: IZSEKI LAJOS igazgató, Bp., 1939 (a továbbiakban: *Évkönyv*).

³ *Évkönyv*, i. m., 1939, 99.

⁴ *Évkönyv*, i. m., 1939, 40. 42. Év végnyelvtanában minden tárgyból jeles, kivéve mennyiség-
és mértanból jó. Nemes Nagy biblioköri dolgozata: 1935 tavaszán Iskolák ev. 2.36–39 szakasról (Anna
proféttasszony városlásáról), RL. A/15 161 Biblioköri jegyzőkönyv 1923–1938.

⁵ *Évkönyv*, i. m., 1939, 32.

TÜSKÉS ANNA

„Gyermekei a könyvei voltak”

Rab Gusztáv élete és munkásságának második korszaka (1950–1963)

Rab Gusztáv neve ma többnyire ismeretlen a magyar nagyközönség előtt, az irodalomtörténetek közül is csupán kevesen tudnak róla. Megtalálható ugyan az életrajzi és irodalmi lexikonokban,⁵ de az irodalomtörténeti kézikönyvek szűkszavúban, hibás adatokkal vagy egyáltalán nem említik munkásságát.⁶ Az író 1963 januárjában hunyt el a Párizstól 80 km-re nyugatra fekvő Dreux-ben. Hagyatékát testvére, Rohoska Ilona az ottani reledemptorista kolostor könyvtárában helyezte el két bóröndben és egy kartondobozban. Műtán ezt az intézményt összevonták a párizsi rendházak, Rab irodalmi hagyatékát ott őrték tovább, míg végül 2012-ben François Gautier atya átalálta a párizsi Magyar Intézet igazgatójának, Aloncsy Balázsnak, aki továbbhívította azt a Petőfi Irodalmi Múzeumnak.⁷ A tíz doboznyi anyagból hét a regény- és novella-kéziratokat, három a levelezést tartalmazza.⁸ A hagyaték legértékesebb része hét regény magyar nyelvű kézirat, melyek mindaddig nem jelentek meg nyomtatásban.

A magyar irodalomtörténeti kutatás Rab munkásságának eddig csak a második világháború végéig tartó, első szakaszát tárgyalta, amelyben szerelmi, lélektani témájú elbeszélések és történelmi regényeket írt olvasmányos stílusban.⁹ Az 1949-ben szilenciumra ítélt író két követően a társadalmi kérdések és a vallás történelmi szerepe foglalkoztatja, műve központiabbá válik a kitépített családok sorsát és a magyar szenteket állította. Tanulmányában bemutatam a hagyatékban őrzött magyar nyelvű

⁵ A szerző az MTA RTK Irodalomtudományi Intézetének tudományos munkatársa. Kutatásait az NKFIH PD 120947 posztdoktori ösztöndíj keretében végezte.

¹ Az idézet forrása: BERKI Erzsébet, „Halotaim is itt-ott, egyre többen...”, *Irodalmi Újság* 14. sz. (1963. jan. 15): 1.

² „Rab Gusztáv”, in *Magyar Életrajzi Lexikon*, főszerk. KISVÉRES Ágnes (Budapest: Akadémiai Kiadó, 1982), 2:455; KISS Tamás, „Rab Gusztáv”, in *Új magyar irodalmi lexikon*, főszerk. PÉTER László (Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994), 3:1669; NAGY Csaba, *A magyar emigráns irodalom lexikona* (Budapest: Argumentum – PIM – Kortárs Irodalmi Központ, 2000), 809; „Rab Gusztáv”, in *Új Magyar Életrajzi Lexikon*, főszerk. MANKÓ László (Budapest: Magyar Könyvtár, 2004), 5:512–513.

³ BELÁTI Miklós, *PÖRÖCSIKS BÉLA és RÓVAT LÁSZLÓ. A nyugati magyar irodalom 1945 után* (Budapest: Gondolat Kiadó, 1986), 67.

⁴ Köszönöm a kutatásban nyújtott segítséget Komáromi Csabának és François Gautier-nak. Ugyancsak köszönöm Buda Attilának, Stauder Máriának és Terebóta Györgynek a tanulmánykezirat korábbi változatának olvasását és ösztönző javaslatát. A leveleket a tanulmányban eredeti nyelven idézem, a jegyzetekben saját fordításomban közlöm az idézett szövegrészeket.

⁵ PIM Kézirattár, Gymsz: 2013/27.

⁶ Rab Gusztáv levele Bekés Gellérthez, Dreux, 1961. jan. 16., első levél. PIM, Rab Gusztáv-hagyaték. VÁRKONYI Nándor, *Az újabb magyar irodalom* (Budapest: Szekély Kiadó, 1942), 522–523.

Roman de Gusztáv Rab jusqu'ici inédit :

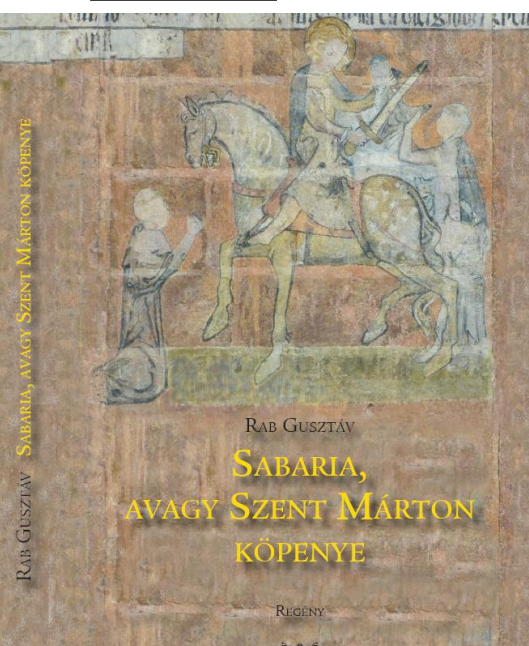
A magyar nagyközönség előtt többnyire ismeretlen, 1958-tól Franciaországban élt és ott elhunyt Rab Gusztáv (1901–1963) írói hagyatékát 1963-ban próbálta Magyarországra hozni az író egyik testvére. „Politikai igazgatás alapos gyanújával” a Ferihegyi reptéren azonban elkobozták tőle, és hosszú hányattatás után végül fél évszázaddal később a Párizsi Magyar Intézetnek köszönhetően kerültek végleg Budapestre a Petőfi Irodalmi Múzeumba a nagyrészt kiadatlan regény- és novellakéziratok, levelek.

1952 nyarán, a sztálini terror csúcán, a magyar kormány elhatározta, hogy kulturális intézkedéseket rendszerez a nép nevelésére. Az első kultúrbusz a fővárosból Szombathelyre megy, a római kori Sabarián feljáró asztalokra, Szent Márton szőlővárosába. Negyvenhat utassal indul el reggel Budapestre, és vissza éjjel Szombathelyre. Mi történt tíz utassal? Mi lett a sorsuk? Erről szól Rab Gusztáv Sabaria, avagy Szent Márton köpenye című regénye, melynek 1960-ban készült angol kiadás után – most először jelenik meg magyar nyelven.

9 786135 478525

Ára: 1490 Ft

Quelques données :

Le projet a produit un corpus de correspondance indexé. J'ai mis les documents dans une base de données en PHP, basée sur le framework ProcessWire gratuit. Elle est conforme à la norme TEI XML, dans une version spécialement dédiée au corpus.

Le corpus comprend actuellement:

- 8 collections publiques et privées

- 30 personnes majeures de la vie littéraire

- 2400 lettres, dont 300 sont publiées et 2100 non publiées jusqu'ici

- 1000 lettres indexées jusqu'ici

- 1800 noms de personnes et d'institutions

Directions de la recherche : Anna Tüskés (Institut d'Études Littéraires, Centre de Recherches en Sciences Humaines, Académie des Sciences de Hongrie)

Développement de la base de données : Tamás Mészáros (Université de technologie et d'économie de Budapest)